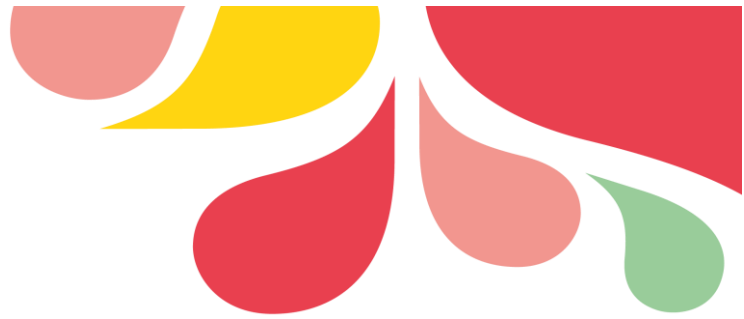

Vänersborgs kommun

Nulägesbeskrivning

Agenda 2030 och Kommunens kvalitet i
korthet

Vänersborgs kommuns resultat 2024

Innehåll

NULÄGESBESKRIVNING	2
INLEDNING	2
AGENDA 2030	2
<i>Jämförelse med föregående år .....</i>	<i>2</i>
DEN SOCIALA, EKONOMISKA OCH EKOLOGISKA HÅLLBARHETEN	3
<i>Den sociala hållbarheten .....</i>	<i>4</i>
<i>Den ekologiska hållbarheten .....</i>	<i>4</i>
<i>Den ekonomiska hållbarheten .....</i>	<i>4</i>
<i>Positiva och negativa trender .....</i>	<i>5</i>
<i>Mål 1 Ingen fattigdom .....</i>	<i>5</i>
<i>Mål 3 Hälsa och välbefinnande .....</i>	<i>6</i>
<i>Mål 4 God utbildning för alla .....</i>	<i>7</i>
<i>Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt .....</i>	<i>7</i>
<i>Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur .....</i>	<i>8</i>
<i>Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna .....</i>	<i>8</i>
<i>Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald .....</i>	<i>9</i>
DEN KOMMUNALA KVALITETEN	10
<i>Vänersborgs kommuns KKiK resultat 2024 .....</i>	<i>11</i>
<i>Jämförelse med föregående år .....</i>	<i>11</i>
<i>Positiva avvikelser .....</i>	<i>12</i>
<i>Negativa avvikelser .....</i>	<i>14</i>

Nulägesbeskrivning

Inledning

I detta dokument ges en nulägesbeskrivning baserat på ett urval av nyckeltal från databasen KOLADA. Databasen är en tjänst från RKA (rådet för kommunala analyser) och syftar till att ge underlag för jämförelse och analys i kommunsektorn. Kolada inrymmer drygt 6 000 nyckeltal från ett stort antal myndigheter. I tjänsten "jämföraren" har RKA utformat färdiga urval av nyckeltal för olika verksamhetsområden i kommunen, däribland Agenda 2030 och Kommunens kvalitet i korthet (KKIK). Det är utifrån dessa urval som nulägesbeskrivningen utgår.

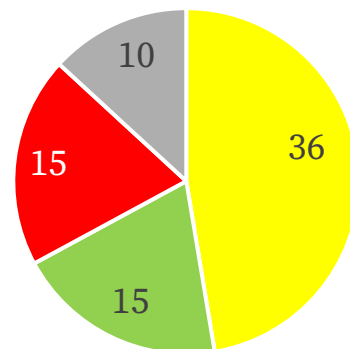
Precis som många andra nyckeltal i Kolada redovisas kommunernas resultat vid olika tidpunkter under året och ofta med viss eftersläpning. Vid skrivandets stund har varken 2024 års folkhälsoundersökning eller medborgarundersökning presenterats. Det gör att ett större antal nyckeltal inte har uppdaterats. Dessa kommer därför inte heller att behandlas närmare i beskrivningen.

Agenda 2030

Vänersborgs kommun deltar, tillsammans med flertalet kommuner och regioner, i Lokala Sverige. Projektet syftar till att öka kunskap och engagemang kring Agenda 2030. Agenda 2030 för hållbar utveckling innehåller 17 globala mål. Dessa är integrerade i kommunens styrning och arbetet leds av en politisk samverkansgrupp. En sammanställning av de 17 målen och de nyckeltal som Sveriges kommuner och regioner har tagit fram för att följa utvecklingen av dem finns i databasen Kolada. RKA har till uppgift att kontinuerligt se över nyckeltalslistan och utveckla den. Detta leder till att listan justeras över tid. I november 2023 genomfördes en större justering av nyckeltalslistan. För närvarande ingår 82 nyckeltal.

Jämförelse med föregående år

Övergripande har mycket små förflyttningar skett mellan 2023 och 2024 vad gäller Vänersborgs placering i kommunsverige. Kommunen hamnar fortsatt på bästa 25 procent för 15 nyckeltal. Tidigare hamnade Vänersborg bland de sämsta 25 procenten i 16 nyckeltal, i år har kommunen minskat en röd placering, vilket ger 15 nyckeltal bland de sämsta 25 procenten. Tidigare år placerade sig kommunen i mitten vad gällde 40 nyckeltal. Nu är det 36 nyckeltal som hamnar i mittenspannet. Detta beror på att övriga nyckeltal inte längre jämförs.

Vid jämförelse mellan de två senaste utfallen kan dock en större förändring skönjas.

Vänersborg har förbättrat sitt resultat i 31 fall, försämrat dem i 16 och bibehållit samma resultat i 18. Ett nyckeltal har bara ett utfall.

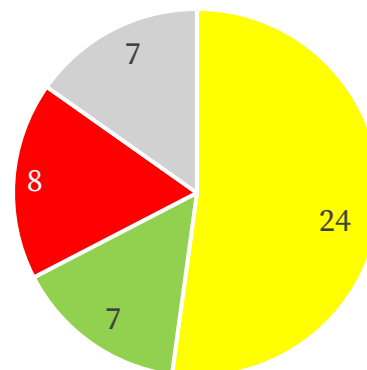
Den sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarheten

De globala målen för hållbar utveckling är integrerade och odelbara, vilket dels betyder att inget mål kan nås på bekostnad av ett annat, dels att framgång krävs inom alla mål för att vi ska lyckas med genomförandet. Detta hindrar inte de globala målen från att till exempel åskådliggöras uppdelade utifrån de ekologiska, ekonomiska och sociala dimensionerna som ingår i begreppet hållbar utveckling. Det ger information om utvecklingen inom respektive dimension.

Genom att koppla de globala målen till verksamheter på den lokala nivån, konkretiseras de. Kommunernas grunduppdrag är direkt eller indirekt kopplade till delmål i Agenda 2030, varför de globala målen med fördel kan kopplas till och integreras i de kommunala målen.

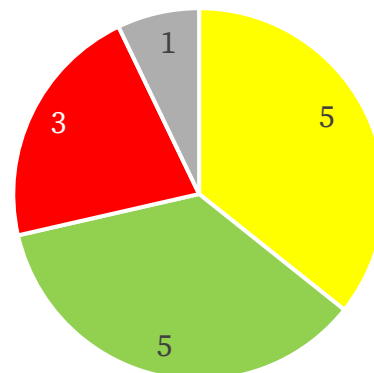
Den sociala hållbarheten

De senaste utfallen tyder på en viss förbättring inom den sociala hållbarheten, särskilt ur ett ekonomiskt perspektiv. Den ekonomiska standarden ökar, trångboddheten minskar, tillgång till cykelväg ökar, antalet anmälda våldsbrott är nere på 2013 års nivå och skolresultaten förbättras. Hur invånarnas hälsostatus har utvecklats, får avvaktas till folkhälsodata publicerats. Det som dock visas är att sjukpenningtalen fortsätter att öka, men även medellivslängden och deltagartillfällen i idrottsföreningar.

Även om heltidsarbetet ökar, sjunker de övriga utfallen på jämställdhetsnyckeltalen något.

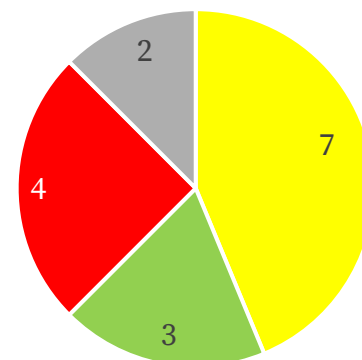
Den ekologiska hållbarheten

Små förflyttningar har skett inom den ekologiska hållbarheten.

Andelen ekologiskt brukad åkermark fortsätter att ligga något högre än rikssnittet, men utvecklas inte i samma utsträckning som i övriga Fyrbodal. Industrins utsläpp av växthusgaser är fortsatt högt, samtidigt som en allt större andel av transportererna i kommunen är fossilberoende.

Den ekonomiska hållbarheten

Den ekonomiska hållbarheten har förbättrats, både utifrån arbetsmarknadsläget och den ekonomiska infrastrukturen.

Positiva och negativa trender

Nedan har ett urval av nyckeltalen lyfts fram där Vänersborgs kommun antingen har en negativ trend, med påtaglig negativ avvikelse jämfört med andra, eller positiv trend, med påtaglig positiv avvikelse jämfört med andra.

Mål 1 Ingen fattigdom

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

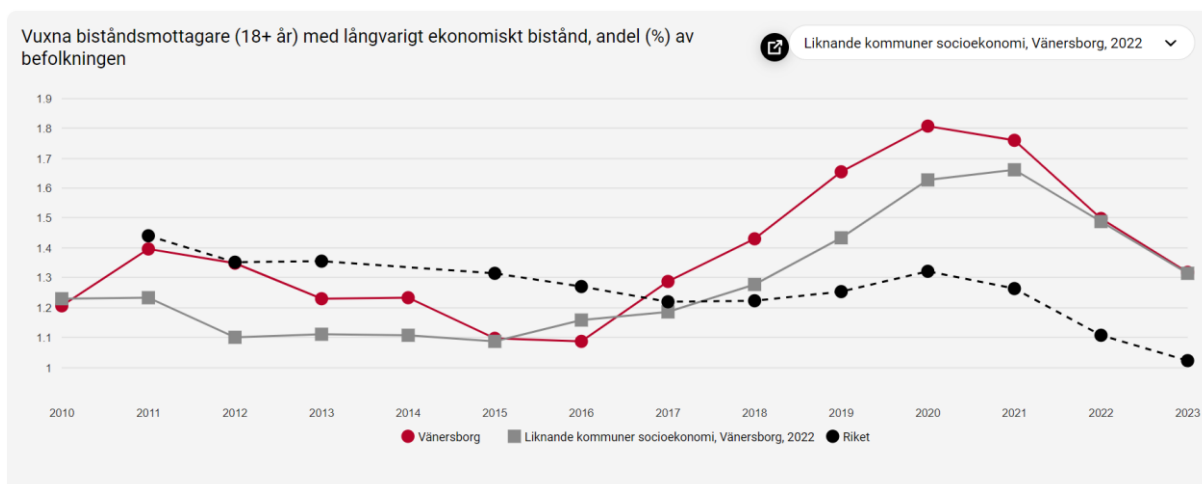

Detta mål följs upp av fem övergripande nyckeltal; Låg ekonomisk standard bland invånare 0–19 år, 20–64 år och 65 + år, vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd samt verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn.

Antalet verkställda vräkningar (antal barn/100 000 invånare) varierar kraftigt mellan åren med en topp på 12,5 år 2022 i Vänersborg. Vissa år sker inga vräkningar. För 2023 skedde 7,5 sådana i Vänersborg. Högst hade Eksjö det året på 50,7, lägst hade Sundsvall på 1.

Vänersborg har under längre tid (10 år) haft en negativ trend vad gäller andelen invånare med låg ekonomisk standard. De senaste två årens resultat visar dock att gruppen minskar i andel. Likaså har Vänersborg sedan 2016 haft en ökning av andelen vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd. Även om resultaten fortsatt avviker negativt från kommunsverige i stort, har de senaste tre årens resultat visat på en minskning.

I jämförelse med kommuner med liknande socioekonomisk sammansättning kan konstateras att Vänersborg nu ligger på samma nivåer.

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

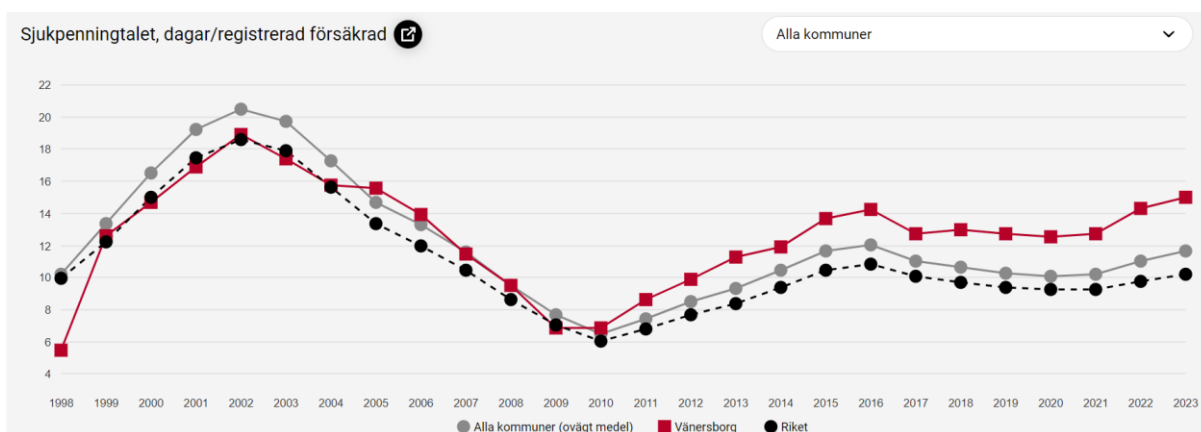
Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Detta mål följs upp av elva nyckeltal; Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, invånare 16-84 med gott psykiskt välbefinnande, medellivslängd för kvinnor och män, invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, invånare 16-84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, elever i årskurs 8 som upplever det som lätt att få hjälp av elevhälsan, deltagartillfällen i idrottsföreningar för 7-20-åringar, sjukpenningtalet, antibiotikaförsäljning samt fallskador bland personer 65+. Cirka hälften av nyckeltalen för målet kommer från folkhälsoenkäten, som ännu inte publicerat utfall för 2024.

Vänerns borg ligger i nivå med rikssnitt, alternativt har värden som följer rikssnitt över tid, i de flesta avseenden. Vad gäller deltagartillfällen i idrottsföreningar bland 7 till 20-åringar, har Vänerns borg haft en positiv trend de senaste åren och är tillbaka på värden före pandemin. Tillgången till elevhälsan har de två senaste åren (nytt nyckeltal sedan 2023) uppfattas som synnerligen god i jämförelse med övriga kommunsverige. Vänerns borg ligger 13 procentenheter över det ovägdade medlet.

Sjukpenningtalen i Vänerns borg har dock, sedan 2010 avvikit negativt från riksgenomsnittet och är fortsatt på en hög nivå; 19, 7 dagar per år för kvinnorna och 10, 4 dagar för männen (15 dagar i genomsnitt). Vänerns borgs trend ligger också högre än Fyrbodal, högre än kommunerna i Västra Götalands län och kommuner med likande socioekonomisk sammansättning. År 2022 hade Hagfors högst andel med 18,9 procent. Lägst hade Danderyd med 4,9. Bland Fyrbodalskommunerna hade Mellerud lägst med 11,0 procent och Färgelanda högst med 17,0 procent.

Mål 4 God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Detta mål följs upp av åtta övergripande nyckeltal; barn 1-5 år inskrivna i förskolan, Elever i åk 3 (hemkommun) som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, elever i åk 8 som känner sig trygga i skolan, elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, gymnasieelever (hemkommun) med examen inom 4 år, 16 till 20 åringar i kommunens aktivitetsansvar, invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning samt kursdeltagare i komvux som avslutat med godkända betyg.

Vänernborg har förbättrat sina resultat i samtliga nyckeltal. Från att ha varit bland de 25 procent med längst andel barn i förskolan, har Vänernborg de två senaste mätperioderna ökad andelen så att kommunen nu ligger bland de 25 procent kommuner med högst andel barn i förskolan, med över 90 procent av barnen inskrivna. Vänernborg ligger högre än Fyrbodalsgenomsnittet, liksom övriga kommuner i Västra Götalands län.

Sedan 2018 har riktade insatser gjorts för att öka andelen inskrivna barn i förskolan. Med stöd av stadsbidraget "Bättre språkutveckling i förskolan" genomfördes kompetensutvecklande insatser för kommunens förskolor och öppna förskolor för att hitta ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt kopplat till nyanländas lärande. Utöver den tydliga ökningen av andelen barn i förskolorna, har insatserna lett till ökad kvalitet i både arbetssätt och undervisningsstrategier, välfungerande tvärprofessionell organisation och samverkan för integration med andra aktörer.

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

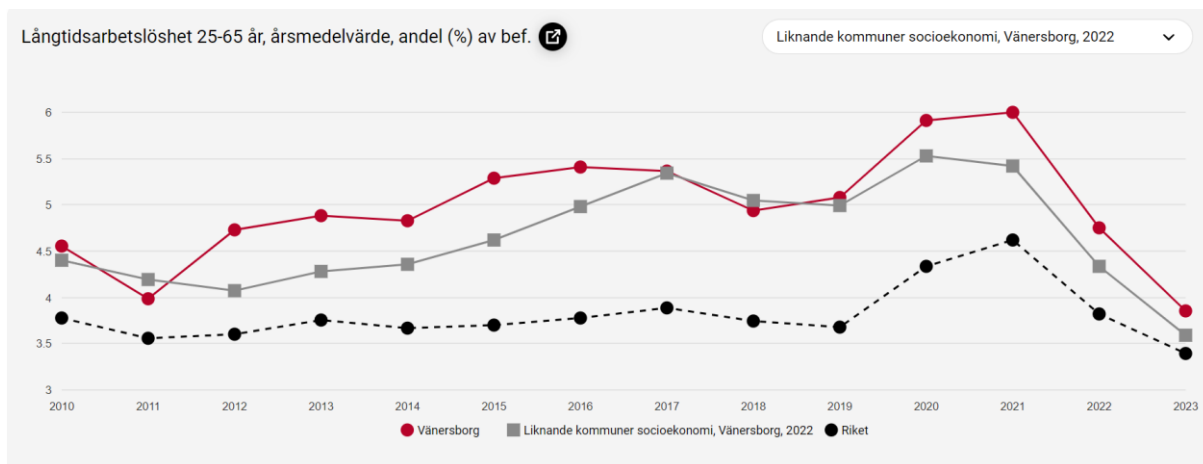
Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Detta mål följs upp av fem övergripande nyckeltal; bruttoregionalprodukt, andel sysselsatta invånare 20–64 år, andel invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, andelen av befolkningen 25–65 år som är långtidsarbetslösa samt antal arbetsolyckor per tusen sysselsatta.

Arbetsmarknadssituationen för invånarna i Vänernborg har förbättrats under senare år. En långvarig negativ trend avseende långtidsarbetslösheten tycks ha brutits och det finns tecken på att Vänernborgs nivåer är på väg ner mot riksgenomsnittet. Vänernborgs resultat hamnar fortsatt bland de 25 procent kommuner med högst andel långtidsarbetslösa, men är bara 0,1 procentenhet från att hamna i mittspannet (2023). Högst andel har Flen på 7 procent, lägst har Kiruna på 1 procent.

Likaså har andelen unga (16–24 år) som varken arbetar eller studerar minskat över tid. Från att ha legat på över 10 procent 2009, har andelen sjunkit till 6,2 procent för 2022.

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Målet följs upp av fyra övergripande nyckeltal; andel med tillgång till fast bredband om minst 100 Mbps/s, företagsklimat insikt – totalt, index, andel befolkning i kollektivtrafiknära läge samt antal elbilsladdpunkter.

Vänersborg har lyckats behålla sin höga placering avseende befolkningens tillgång till kollektivtrafik fyra år i rad och ligger fortsatt bland de 25 procent med högst andel. Sundbyberg har högst med 99,7 procent, Pajala har lägst med 17,1 procent.

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Målet följs upp av fem övergripande nyckeltal; utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO₂-ekv per invånare samt utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO₂-ekv, andel fossilberoende personbilar i det geografiska området, andel fossilberoende fordon i kommunorganisationen samt genomsnittlig körsträcka med personbil, mil per invånare.

Vänersborg har även här lyckats behålla sin höga placering vad gäller fossilberoende personbilar och fordon och ligger fortsatt bland de 25 procent med högst andel. Andelen fossilberoende personbilarna har ökat ytterligare det senaste utfallet, medan andelen fossilberoende fordon i kommunorganisationen har minskat något.

Körsträckan med personbil har stadigt minskat sedan 2017, även om kommunen ligger i genomsnitt ca 57 mil över rikssnittet.

Utsläppen till luft av växthusgaser är fortsatt höga och ökar i Vänersborg. Det uteslutande industrins utsläpp som orsakar det höga totalutsläppet. Jordbrukets utsläpp ligger relativt stabilt på strax under 1 ton och transportererna har minskat sina utsläpp från 2,42 till 1,48 på tolv år.

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

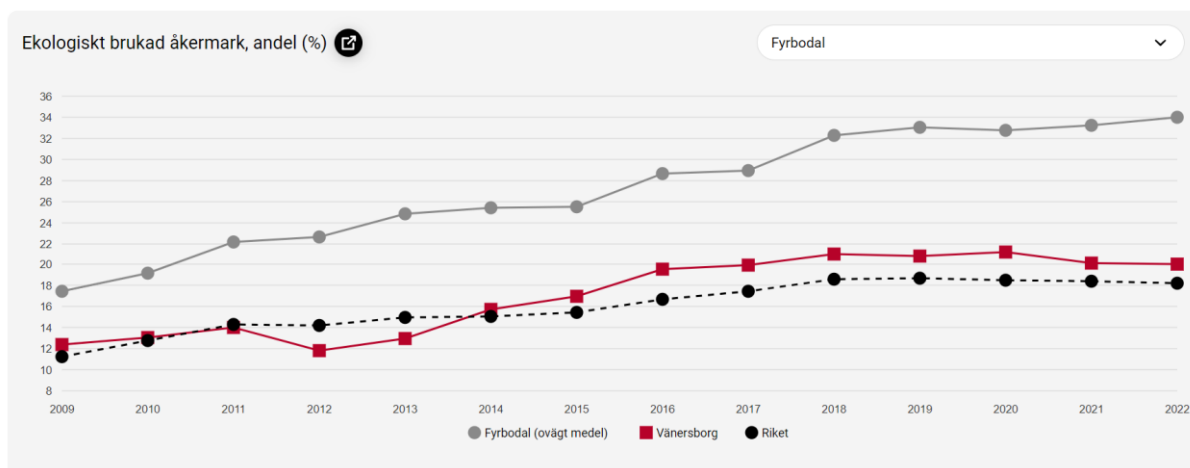
Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Målet följs upp av fem övergripande nyckeltal; andel skyddad natur land, andel skyddad natur inlandsvatten, andel ekologiskt brukad åkermark, andel betesmark och andel slätteräng.

Vänersborg har en jämförelsevis hög andel skyddad natur på land (9 procent) och hamnar årligen bland de 25 procent med högst andel. Skillnaderna i landet är stora, där Salem ligger högst på 58,8 procent och Munkfors lägst på 0,1 procent. Riksnittet blir därmed högre (12,1 procent).

Den ekologiskt brukade åkermarken har ökat stadigt i andel där Vänersborg gått från knappt 12 procent till 20 procent på tio år. I jämförelse med Fyrbodals ligger dock Vänersborgs andel påtagligt lägre. I genomsnitt är 34,1 procent av åkermarken ekologiskt brukad i Fyrbodals.

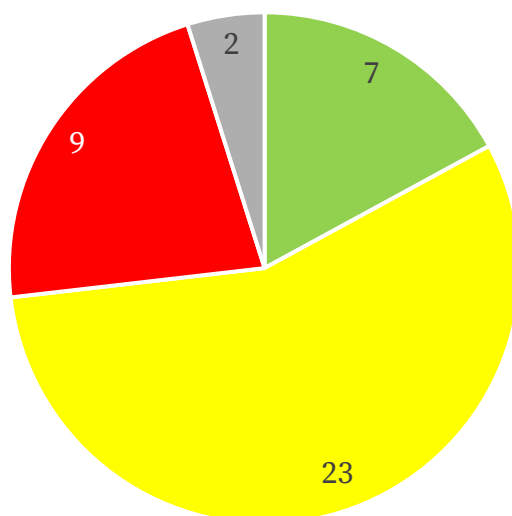
Den kommunala kvaliteten

Vänersborgs kommun deltar i nätverket KKiK (Kommunens kvalitet i korthet). Kommunerna tar fram och jämför resultat mellan varandra inom tre fokusområden: *Barn och unga*, *Stöd och omsorg* och *Samhälle och miljö*. Materialet är en nyckeltalssamling som ska ge en övergripande bild av kommunen när det gäller tillgänglighet, trygghet, delaktighet, effektivitet och kommunen som samhällsutvecklare.

Även här lyfts ett urval fram där Vänersborgs kommun antingen har en negativ trend, med påtaglig negativ avvikelse jämfört med andra, eller positiv trend, med påtaglig positiv avvikelse jämfört med andra.

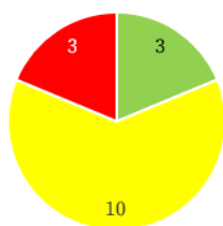
Vänersborgs kommuns KKiK resultat 2024

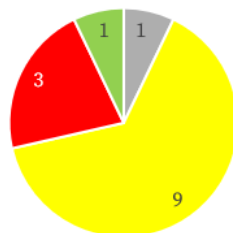
Jämförelse med föregående år

Jämfört med mätperioden december 2023 har ett antal förflyttningar gjorts. Övergripande har kommunen ökat med två gröna placeringar liksom med en röd placering. Förflyttningarna från gul till röd placering har skett i fyra fall, förflyttningar från gul till grön har skett i tre fall och förflyttning från röd till gul i tre fall.

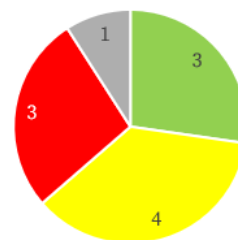
Barn och unga

Stöd och omsorg

Samhälle och miljö

Jämfört med föregående år har Vänersborg gjort följande förflyttningar:

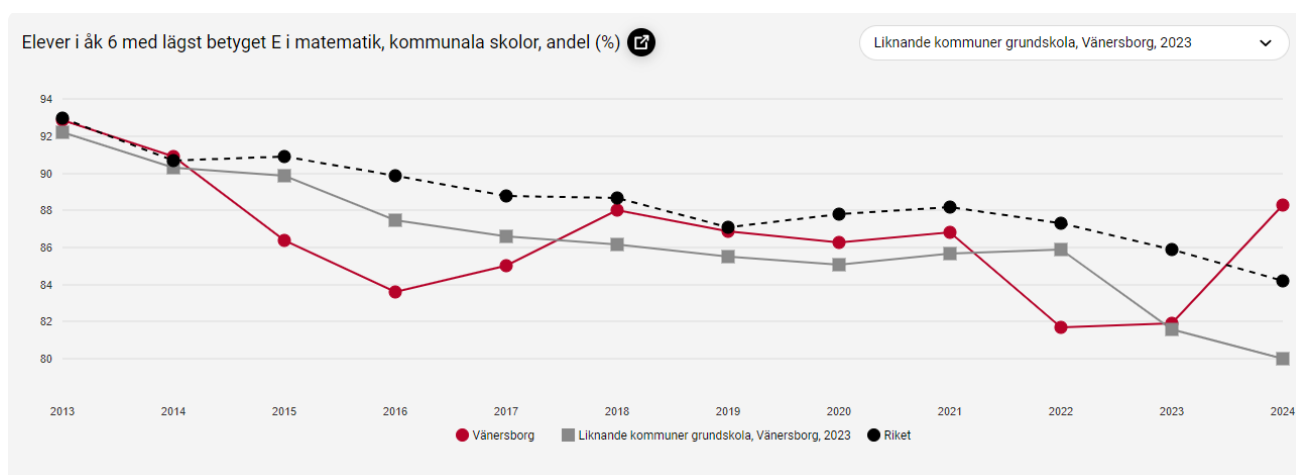
- *Barn och unga*: ökat en röd samt en grön placering (minskat två gula placeringar)
- *Stöd och omsorg*: minskat en röd placering, ökat en gul
- *Samhälle och miljö*: ökat en röd samt en grön placering (minskat två gula placeringar)

Positiva avvikelser

Skolresultaten

En stor andel elever i årskurs 6 har i Vänersborgs kommunala skolor, precis som i övriga kommunsverige, haft svårt att få godkänt betyg i matematik. Från att fler än 9 av 10 nådde godkänt 2013, nådde endast knappt 82 procent godkänt 2022 och 2023. Det senaste året har dock resultatet förbättrats avsevärt; hela 88,3 procent klarade godkänt i matematik 2024. Förbättringen gäller både för flickor och pojkar. Detta i ett sammanhang där de nationella resultaten fortsätter att sjunka.

Det är svårt att dra några säkra slutsatser om generella orsaker till att vissa klasser och årskullar sticker ut positivt eller negativt då klassammansättning, kvalitet i undervisning, elevens lärande identitet, skolnärvaro, god undervisning och närvaro i förskolan är några av många faktorer som påverkar skolresultat. Skolpersonalen konstaterar dock att just denna årskull är ovanligt högpresterande på många områden och präglas av goda kamrateffekter och god lärandeidentitet.

Väntetid försörjningsstöd

Väntetiden för beslut inom försörjningsstödet är kort i Vänersborg och har varit så under lång tid. Skillnaden mellan Vänersborgs resultat (7 dagar 2024) mot det ovägda medlet (15 dagar) är påtaglig. Lägst antal dagar har Arjeplog (1 dag), högst har Sala (40 dagar).

Resultatet beror dels på en välorganiserad struktur för att hjälpa kommuninvånare som inte är aktuella för försörjningsstöd att få kontakt, information och stöd i att ansöka om ekonomiskt bistånd. Kunniga och erfarna socialsekreterare arbetar heltid som informatörer och tar emot alla nya förfrågningar. De har god tillgänglighet och kan träffa personer med kort varsel. När någon vill ansöka om ekonomiskt bistånd, gör informatörerna ett grundligt förarbete genom att samla in nödvändiga handlingar och boka in ett nybesök hos en socialsekreterare. Detta gör att processen från besök till beslut går snabbt och smidigt. Varje socialsekreterare har avsatt tid för ett nybesök per vecka, vilket underlättar snabb inbokning.

Dels beror resultaten på rimlig arbetsbelastning och låg personalomsättning, vilket bidrar till kontinuitet och effektivitet. I andra kommuner kan det finnas en nybesöksgrupp som både tar emot nya personer och genomför nybesök, vilket kan leda till flaskhalsar och längre väntetider.

Företagsklimatet insikt

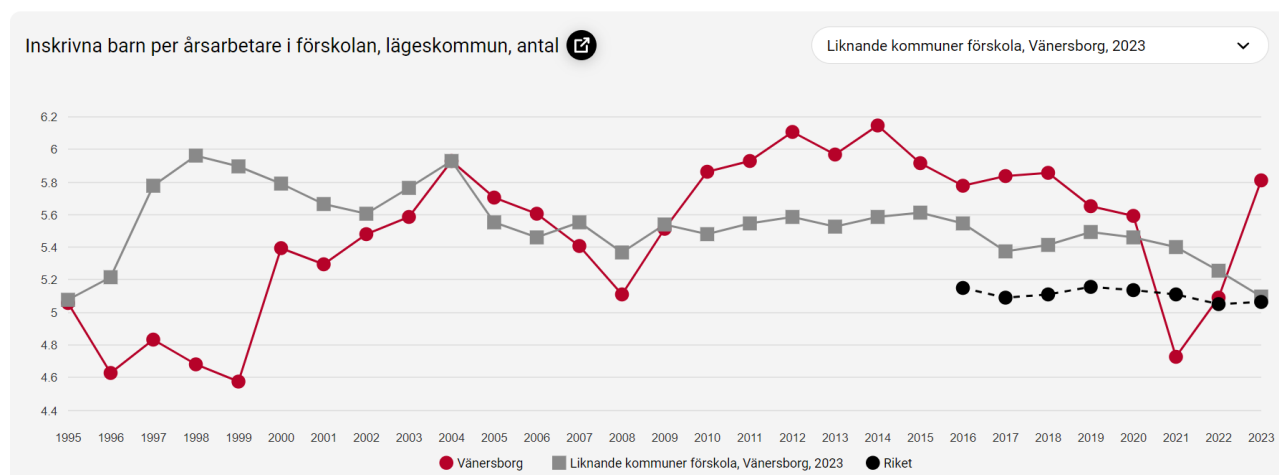
Företagsklimatet förbättras kontinuerligt i Vänersborg. Från att ha följt riksnittet har nu omdömet för 2023 landat på 79, vilket är fyra punkter över det ovägda medlet. Bemötande tillsammans med effektivitet driver i dagsläget nöjdhet och har hög påverkan på den generella nöjdheten och resultat. För bemötandefrågorna är tjänstepersonens engagemang i ärende och attityd de viktigaste punkterna, för effektivitet är rutiner i handläggning och förmåga att hålla överenskomna tidsramar centralt.

Negativa avvikelser

Fler förskolebarn per anställd

I kommunsverige sker en minskning av antalet barn per årsarbetare i förskolan. Dock ej i Vänersborg. Från att ha legat lågt vid 2021 års resultat (4,7), har nu antalet ökat till 5,8 (2023), vilket är i nivå med Vänersborgs trend under 10-talet. Avvikelsen är varken i paritet med Fyrbodal (5,1), kommuner med liknande socioekonomisk sammansättning (5,2) eller bland kommuner med liknande förskolestruktur (5,1).

Ett skäl till ökningen är det höga antalet barn inskrivna barn under 2022 och 2023, samtidigt som antalet årsarbetare sjönk påtagligt år 2023. För 2024 har nya medel tillskjutits för att förstärka barnpengen i förskolan.

Låga aktivitetstal för barn i biblioteken

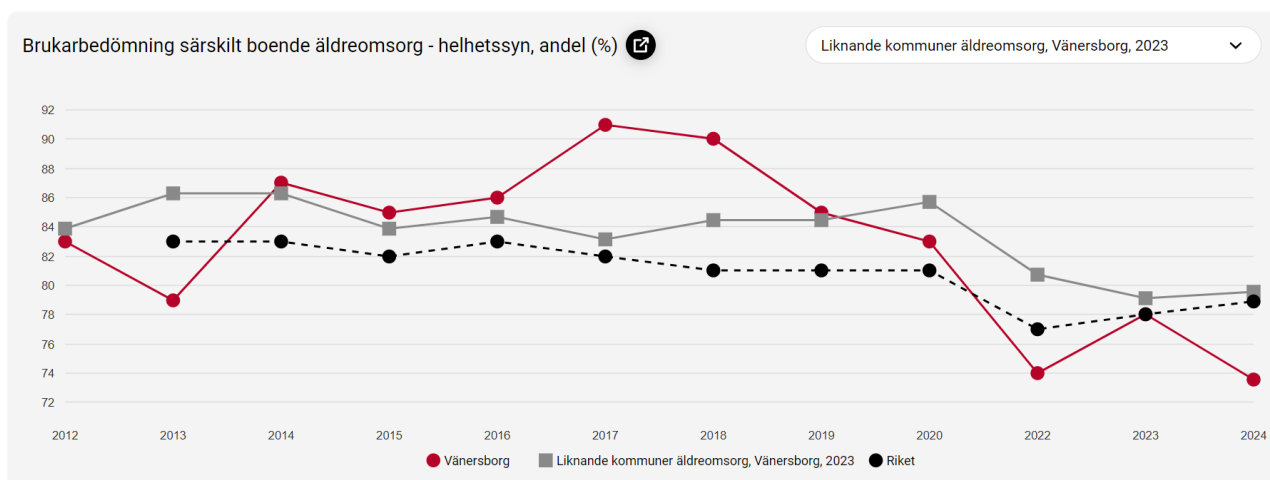
Vänersborg har länge brottats med låga tal vad gäller aktivitetstillfällen för barn och unga på biblioteken. I genomsnitt sker 67 aktiviteter per 1000 barn 0–18 år årligen (ovägt medel). I Vänersborg sker 14,9. Det senaste resultatet i Vänersborg är förvisso en höjning jämfört med de tre tidigare mätningarna, men är fortfarande bland de kommuner med lägst antal aktiviteter per barn. Genomsnittsnettokostnaden för bibliotek uppgick 2023 till 502 kronor/invånare i riket. I Trollhättan var kostnaden 595 kr/invånare och i Uddevalla 455 kr/invånare. Samma år låg kostnaden i Vänersborg på 455 kr/invånare, vilket visserligen var en höjning sedan tidigare år, men fortfarande långt under både rikssnitt och det ovägda medlet. Dorotea, som satsar mest på bibliotek i Sverige (1234 kr/invånare) har också absolut flest aktivitetstillfällen för barn i hela landet (790,5). Borlänge, som satsar minst på bibliotek (431 kr/invånare) har också lägst antal aktiviteter (4,9).

I både Trollhättan och Uddevalla är ca 26 medarbetare fördelade på fyra bibliotek. I Vänersborg är 13 medarbetare fördelade på samma mängd bibliotek, vilket begränsar möjligheterna för Vänersborg att prioritera aktivitetstillfällen för barn. Genom omfördelning av budget är förhoppningen att större utrymme för programverksamhet ges framöver.

Lägre nöjdhet inom särskilt boende äldreomsorg

Nöjdheten enligt brukarbedömningen inom särskilt boende, äldreomsorgen, har i Vänersborg länge varit hög. Sedan 2018 har dock nöjdheten sjunkit kontinuerligt. När genomsnittet i Sverige ökade något vid senaste undersökningen, sjönk den ytterligare i Vänersborg. Ett skäl till detta är att väntetiden till att få plats på särskilt boende ökat kraftigt under senare tid. De som bor på

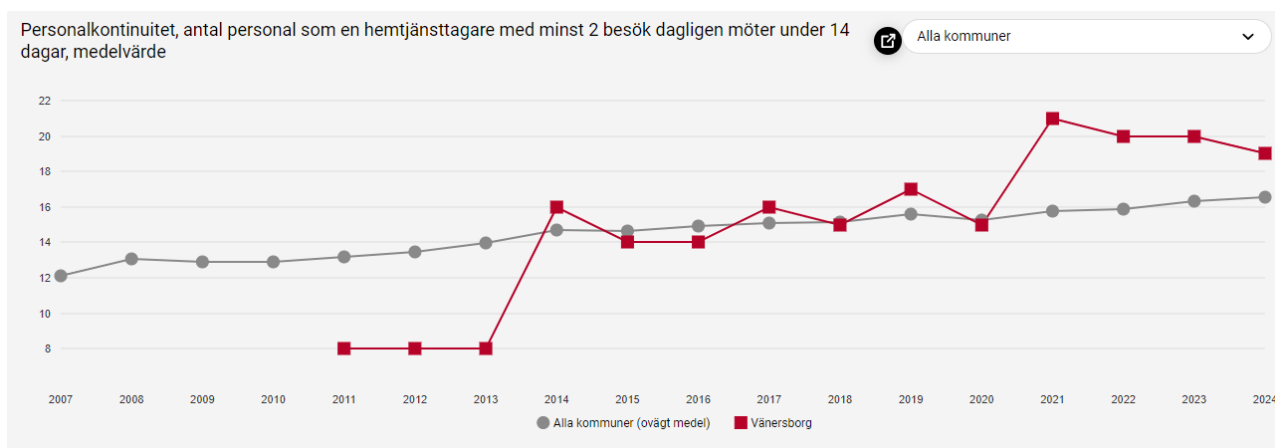
boendena har högre medelålder än tidigare, vilket påverkar deras hälsotillstånd och därmed deras upplevelse av nöjdhet. En annan förklaring till resultatet kan vara att det oftast är anhöriga eller närstående som svarar på enkäten, inte brukarna själva. Detta påverkar resultaten eftersom nöjdheten baseras på alla frågor i enkäten. För att höja resultaten arbetar enheterna mycket med resultaten från brukarundersökningen och genomför ett större analysarbete. Ett av målen är att involvera anhöriga i brukarens vardag i högre utsträckning, för att öka förståelsen för hur det är att leva på ett särskilt boende. Det är också viktigt att visa upp allt fint arbete som görs på de särskilda boendena.

Många olika besöker hemtjänsttagare

Personalkontinuiteten i hemtjänsten mäts, för hemtjänsttagare med minst två besök dagligen, under en 14 dagars period. De senaste fyra åren har kontinuiteten i Vänersborg försämrats, det vill säga att hemtjänsttagare möter allt fler olika personal under 14-dagarsperioden. I genomsnitt besöks hemtjänsttagaren av 19 olika personer i Vänersborg, vilket gör att Vänersborg hamnar bland de 25 procent kommuner med högst antal olika personal. Spannet är mellan 25 (Lekeberg) och 8 (Emmaboda).

Kontinuitet som styrmedel är kostnadsdrivande. Prioriterat för hemtjänsten i Vänersborg är kostnadseffektivitet och kvalitet (rätt roll gör rätt uppgift) där samplanering mellan enheter och differentierade arbetsuppgifter mellan hemtjänst, samhall, lokalvård och vaktmästeri är centralt. Det lokala kontinuitetsmålet för hemtjänsten är att hemtjänsttagaren ska träffa någon ur sitt kontaktteam en gång per dag.

Tillägg till nulägesbeskrivningen 2024

Sedan slutsammanställningen av nulägesbeskrivningen 2024 har följande skett:

- Kolada har publicerat nya data för gymnasieskolan, examensandel 2024
- Folkhälsomyndigheten har publicerat data från folkhälsoundersökningen
- Statistiska centralbyrån har skickat ut resultaten av medborgarundersökningen till kommunerna

Gymnasieskolans resultat

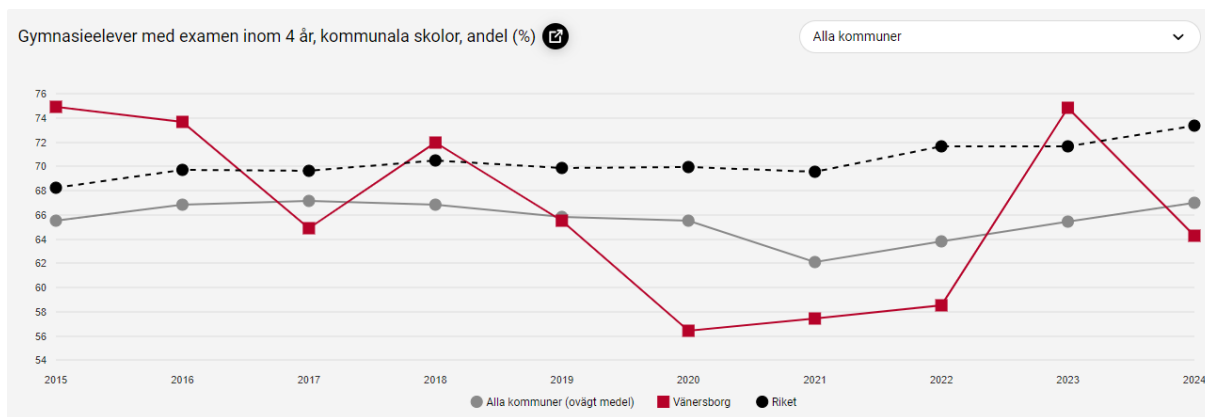
Gymnasieelever med examen inom fyra år, kommunala skolor

Detta nyckeltal refererar till de elever som i Vänersborgs fall går i de gymnasieskolor som ingår i Kunskapsförbundet Väst och är placerad i Vänersborg, det vill säga Birger Sjöbergs gymnasium. Det innebär att eleverna som går på Birger Sjöberg kan vara folkbokförda såväl i Vänersborg som i närliggande kommuner. Totalt började 336 elever på ett program på Birger Sjöberg gymnasiet för fyra år sedan. Av dessa gick 216 personer ut med examen inom fyra år. Det utgör 64,3 procent av elevunderlaget. Resultatet innebär en sänkning från föregående år med 10,5 procentenheter. Vänersborg hamnar dock fortsatt i det gula spannet.

Det finns tre typer av program som redovisas separat; yrkesförberedande program, högskoleförberedande program och IM-programmet. 96 elever började yrkesförberedande program för fyra år sedan. 72 tog examen efter fyra år, det vill säga 75 procent. 2023 var resultatet 84,6 procent. 161 elever började högskoleförberedande gymnasium för fyra år sedan. 132 av dessa tog examen efter fyra år, 82 procent. 2023 var resultatet 91,5 procent.

För båda typerna av program har således resultaten försämrats påtagligt; för yrkesprogram med 9,6 procentenheter, för högskoleförberedande med 9,5 procentenheter.

På IM-programmet började 79 elever på Birger Sjöberg gymnasiet för fyra år sedan. Av dessa tog 12 individer examen efter fyra år, alltså 15,2 procent. 2023 tog 22,9 procent av eleverna examen.

Utfallet på examensandelen för elever som går IM-programmet får stor inverkan på det totala utfallet på Birger Sjöbergsgymnasiet eftersom de utgör 23,5 procent av elevunderlaget. I exempelvis Trollhättans gymnasieskolor utgör dessa elever endast ca 12 procent av elevunderlaget.

Den totala mängden elever som går IM-programmet på kommunala skolor i Sverige har en examensandel som varierar mellan 12,6 och 15,2 (åren 2015 till 2024). För 2024 landade det nationella genomsnittet på 14,7 procent. 2024 klarade eleverna i kommunala skolor i Åmål sig bäst, för andra året i rad, 57,7 procent), vilket är 15 av 26 elever. Sämst klarade sig eleverna i Uppsala. Av 218 elever klarade sig 12, dvs 5,5 procent.

Gymnasieelever med examen inom fyra år, hemkommun

Detta nyckeltal refererar till de elever som är folkbokförda i Vänersborgs kommun och går i en gymnasieskola. Totalt utgjorde kullen 461 elever, där 319 tog examen. Av dessa vänersborgare klarade 69,2 procent att ta gymnasieexamen inom fyra år 2024. Året innan, 2023, klarade sig 75,1 procent.

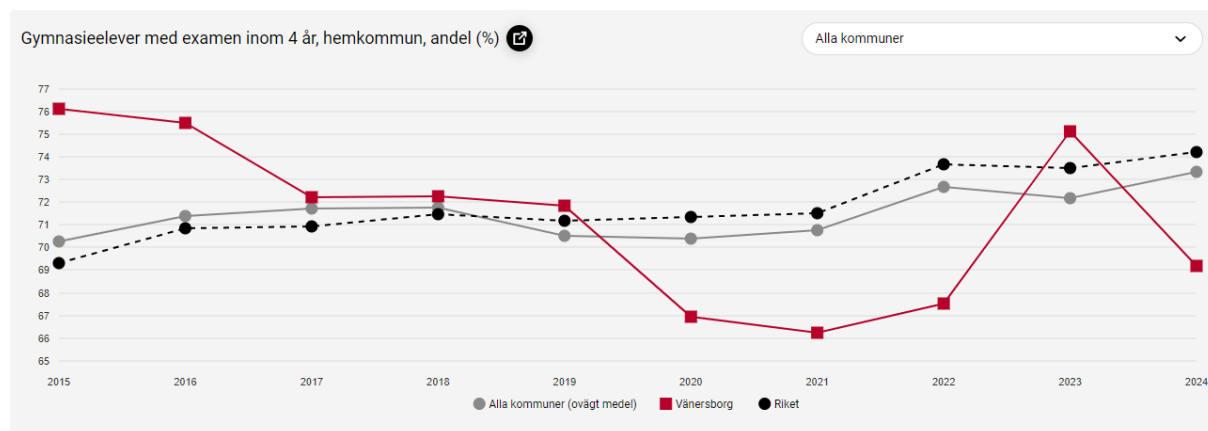
Utfallet innebär att Vänersborg går från gul till röd, det vill säga till de 25 procent kommuner med lägst andel gymnasieelever med examen inom fyra år. Det innebär också att den grupp som här refereras till är ca 125 elever fler än de som går Birger Sjöberg gymnasium.

129 elever valde yrkesprogram och 102 av dessa klarade examen (79,1 procent).

253 elever valde högskoleförberedande och 206 av dessa klarade examen (81,4 procent). I båda fallen var resultaten 2024 sämre än 2023. Bland de högskoleförberedande sjönk resultatet med 8,2 procentenheter, bland de yrkesförberedande sjönk det med 1,3 procentenheter från föregående år. I jämförelse med gymnasieskolans resultat som helhet (föregående nyckeltal) kan därför konstateras att prestationen var lägre även för vänersborgseleverna, men inte lika markant.

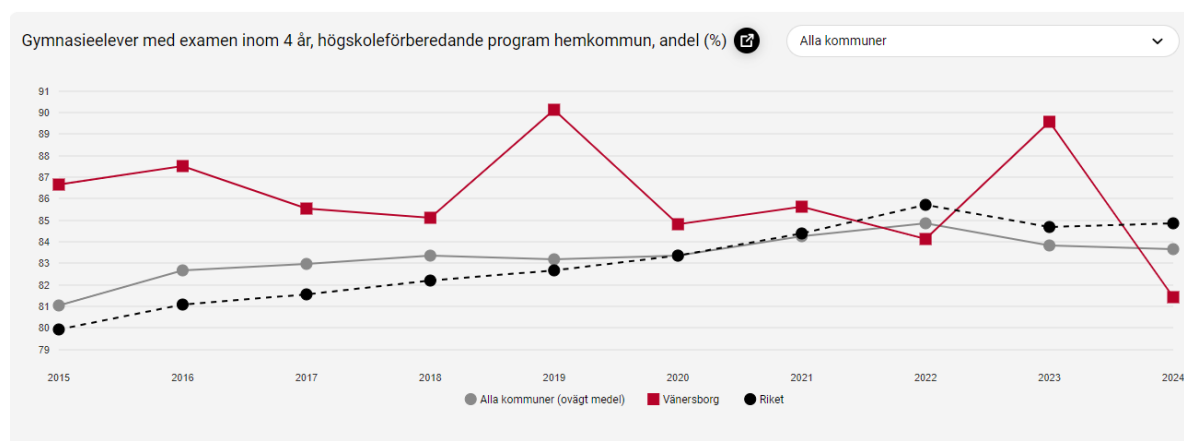
För de 79 vänersborgare som valde IM programmet för fyra år sedan klarade 11 att ta examen inom fyra år, vilket utgör 13,9 procent av elevgruppen. Utfallet är 10,2 procentenheter lägre än föregående år (som var exceptionellt), men i paritet med tidigare års genomsnitt. I jämförelse med gymnasieskolan som helhet, inverkar inte elevgruppen som valt IM-programmet lika stort på helhetsutfallet, då de utgör 17 procent av elevgruppen.

Sett ur ett längre perspektiv, har mellan 76,1 och 66,2 procent av gymnasieelever från Vänersborg tagit examen inom fyra år. I jämförelse med den egna historien är 69,2 procent följaktligen inte så uppseendeväckande. I Lessebo är examensandelen lägst 2024 (51,3) i Danderyd är den högst (89,2).

För de elever som väljer att läsa yrkesprogram varierar examensgraden mellan 80,7 och 76,1 procent. För de som väljer högskoleförberedande varierar utfallet mellan 90,1 och 81,4 procent. För IM-elever varierar utfallet mellan 24 och 11,8 procent.

Det är således framför allt gruppen som gått högskoleförberedande som avviker ifrån sin egen trend, genom att prestera lägre än tidigare, både pojkar och flickor. Flickorna har gått från en examensandel på 90,7 till 84,1 procent medan pojkarna har minskat från 88,5 till 78,5 procent. Konkret innebär det att 11 flickor och 18 pojkar som gått högskoleförberedande program inte tog examen efter fyra år.

Denna nedgång syns även för de elever som valde att gå ett högskoleförberedande program på fristående gymnasium i kommunen för fyra år sedan (Fridagymnasiet). Av 74 elever klarade 68 examen inom fyra år (91,9 procent). Det är en sänkning från föregående år då enbart två elever inte tog examen, 97,1 procent klarade det. Även om det inte framgår hur stor andel av gruppen på Fridagymnasiet som är folkbokförda i Vänersborg, kan man anta att de utgör majoritet och bidrar därmed till den totala bilden av hur det går för gymnasieeleverna från kommunen.

Kolada saknar i övrigt data över gymnasieelever från annan regi; 2023 tog 14 av 16 elever från Nuntorpsgymnasiet examen. Hur det gick för de 10 personerna som började för fyra år sedan, har inte registrerats i Kolada.

Till nyckeltalssamlingen Agenda 2030 finns följande folkhälsomått;

Invånare med övervikt eller fetma, invånare med bra självskattat hälsotillstånd, invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, invånare 16–84 år som är fysiskt aktiva minst 150 minuter i veckan, invånare 16–84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam samt invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra.

Vänersborg har legat i det gula mittenspannet vad gäller övervikt/fetma, självskattat hälsotillstånd och fysisk aktivitet.

Vad gäller det psykiska välbefinnandet har Vänersborg vid tre mättillfällen i rad hamnat bland de 25 procent med lägst andel psykiskt välbefinnande. Senaste mätningen (2022) var också andelen stillasittande hög (48,6 procent) vilket gjorde att Vänersborg även där tillhör den kommungrupp med högst andel stillasittande.

Vänersborg har likaså haft en förhållandevis stor andel i befolkningen som avstår från att gå ut ensam. Sedan 2014 har nivån legat cirka fyra procentenheter högre än riksnittet och drygt åtta procentenheter högre än det ovägda medlet. Vänersborg har också under ett antal år haft en hög andel i befolkningen som saknar tillit till andra.

Övervikt eller fetma

Färre män
med fetma

Det senaste flerårsmedelvärdet som publicerades 2024 visar på en minskning i andelen med övervikt och fetma. Totalt har andelen sjunkit från 59 procent till 58,1. Andelen kvinnor med övervikt har ökat från 51,7 till 54,2 men minskat för männen från 64,7 till 61,4 procent.

Självskattat hälsotillstånd

Fler med god
hälsa

Fler uppger sig ha god hälsa; medelvärdet 2022 var 68,3 procent. Den har för 2024 ökat till 69,8 procent. Män har skattat sin hälsa något högre än kvinnorna genom åren, så även 2024. 66,5 procent av kvinnorna och 72,6 procent av männen anser sig ha god hälsa.

Psykiskt välbefinnande

Bättre psykiskt välbefinnande

En liten förbättring i det egna psykiska välbefinnandet visas vid senaste utfallen av folkhälsoundersökningen. 84,9 procent bedömer sig ha det totalt; 80,6 procent av kvinnorna och 88,7 procent av männen. Det är en liten minskning för kvinnorna, men en ökning för männen.

Fysisk aktivitet

Fler fysiskt aktiva

En ökning visas i andelen fysiskt aktiva; från 66,7 procent till 69,2 procent. Männen är något mer aktiva (73,8 procent) än kvinnorna (64 procent). Totalt är den fysiska aktiviteten i Vänersborg högre än både Västra Götalandsregionens genomsnitt och rikssnittet.

Gå ut ensam

Något fler vågar att gå ut ensam

Det senaste utfallet från Folkhälsoenkäten visar att andelen som avstår från att gå ut ensam på grund av rädsla i Vänersborg har minskat något. Från att totalt 32 procent avstod, har nu andelen minskat till 31,6 procent. Mer än hälften av kvinnorna uppgav 2022 att de avstod från att gå ut ensam. Detta gäller även för 2024 (50,8 procent). Männen andel har minskat från 16 till 14,8 procent. Nivåerna ligger fortsatt högre än rikssnittet.

Känna tillit

Tilliten till andra har ökat lite

Allt fler har svårigheter att lita på andra i Sverige, från 28,2 till 29,6 procent. Bristen på tillit i Vänersborg fortsätter att vara något högre än rikssnittet, även om senaste utfallet visar på en liten minskning av andelen som saknar den (från 33,3 procent till 32,6). Fler kvinnor än tidigare känner avsaknad av tillit (28,9 till 31 procent) medan färre män uppgår avsaknad (36,8 till 34 procent).

Sammanlagt visar folkhälsodata att hälsan för män blir bättre; färre drabbas av fler skattar sin hälsa som god, det psykiska välbefinnandet ökar, de är mer fysiskt fler vågar gå ut ensam och fler känner tillit till andra. Sämre är det för kvinnorna. kvinnor drabbas av fetma, det självskattade hälsotillståndet sjunker liksom det psykiska välbefinnandet, färre är fysiskt aktiva, hälften vågar inte gå ut ensam tilliten som kvinnor känner till andra har minskat.

fetma,
aktiva,
Fler

och

Medborgarundersökningen

Av de drygt 100 frågor som ställs i medborgarundersökningen, ingår nio i kommunens kvalitet i korthet (Samhälle och miljö).

Bemötande av tjänsteperson

Senast medborgarundersökningen genomfördes var 2022. Kommunen stack då ut positivt vad gäller bemötande med tjänsteperson (87,5 procent positiva svar, riket 83,8 procent). I år sjönk uppskattningen, 81,3 procent, till strax under 2024 års riksnitt (83,2 procent). Värdet är fortsatt högre än det lokala utfallet vid 2021 års undersökning (80,9 procent).

81,3 procent positiva

I år

Svar på frågor

68,7 procent av respondenterna uppfattade att det fungerade att få svar på frågor till kommunen, när frågan ställdes 2022. I år hade andelen ökat markant, 76,3 procent svarade jakande 2024. Jämfört med riksnittet på 69,2 procent är detta ett mycket positivt utfall.

76,3 procent positiva

bra
år

Nöjdhet med skötsel av utomhusmiljöer

Nöjdheten med kommunens skötsel av utomhusmiljöer består av ett medelvärde från sju olika nyckeltal i medborgarundersökningen; skötsel av allmänna platser, badplatser, gator och vägar, gång och cykelvägar och av naturområden samt snöröjning av gator och vägar liksom av gång- och cykelvägar.

2022 var vänersborgarna nöjda med skötsel av kommunens utomhusmiljöer. Utfallet (72,9) låg strax över riksnittet (71,3).

I riket som helhet har medelvärdet sjunkit till 69,4 procent medborgare. Tappet i Vänersborg blev större, i genomsnitt procent svarade positivt på påståendet.

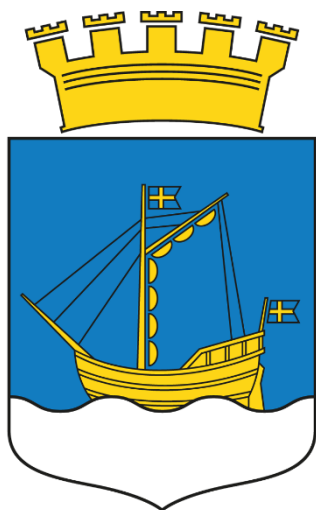
66,3 procent positiva

nöjda
66,3

Av de sju nyckeltalen som utgör medelvärdet för skötsel, visade 2024 års undersökning lägre nöjdhet i samtliga bortsett från skötseln av naturområden, där fler respondenter var nöjda (83,1) jämfört med 2022 (82,7).

Den största negativa förändringen var nöjdheten med snöröjningen; från ett medeltal på 62,7 procent nöjda 2022, var endast 52,9 nöjda 2024.

Vänersborgs kommun